1 Ukladajú osobitné pravidlá v rámci právneho poriadku tohto štátu z hospodárskych, rodinných alebo sociálnych dôvodov obmedzenia, ktoré sa týkajú dedenia nehnuteľného majetku, určitých podnikov alebo iných osobitných kategórií majetku, ktoré sa nachádzajú v tomto členskom štáte, alebo majú na takéto dedenie vplyv?

Áno, existujú osobitné druhy majetku, pre ktoré sa uplatňuje osobitný režim v súlade s článkom 30 Nariadenia EP a Rady č. 650/2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve. Slovenská republika oznámila Komisii tieto druhy majetku a príslušné predpisy platné v čase hlásenia. V tomto dokumente uvádzame v súčasnosti platné predpisy.

Ustanovenia o osobitných režimoch sú rozdelené podľa druhu majetku, ktorý je predmetom dedenia:

A –poľnohospodársky a lesný pozemok:

§23 zák. č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v účinnom znení

1/ Ak tento zákon neustanovuje inak, nemôže na základe právneho úkonu alebo rozhodnutia súdu o vyporiadaní spoluvlastníctva alebo **rozhodnutia o dedičstve vzniknúť rozdelením jestvujúcich pozemkov uvedených v § 21 ods. 1 pozemok menší ako 2 000 m2, ak ide o poľnohospodársky pozemok, alebo pozemok menší ako 5 000 m2, ak ide o lesný pozemok.**

2/ Ak sa dedičia nevyporiadajú o dedičstve pozemkov uvedených v § 21 ods. 1 v súlade s podmienkami uvedenými v odseku 1, alebo ak v dôsledku týchto podmienok súd nemôže potvrdiť nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov, súd rozhodne, že pozemky nadobúdajú dedičia, u ktorých sú najlepšie predpoklady na ich obhospodarovanie. Súd rozhodne aj o povinnosti nadobúdateľa pozemku vyporiadať sa s ostatnými dedičmi.

4/ Vyjadrenie dedičov podľa odseku 3 musí mať písomnú formu a nemožno ho odvolať.

6/ Pohľadávky dedičov, ktoré vzniknú z vyporiadania dedičstva podľa odsekov 2 a 3, sa premlčujú v lehote desiatich rokov a na ich zabezpečenie vzniká veriteľovi záznamom vlastníckeho práva dlžníka záložné právo k tomuto pozemku; prípadná zákonná prednosť skoršieho záložného práva sa nepoužije. Záložnému veriteľovi patrí predkupné právo k pozemku, ku ktorému sa viaže záložné právo,

7/ Podmienky uvedené v odsekoch 2 až 5 platia aj na vyporiadanie spoluvlastníkov, ak o ich vyporiadaní rozhodol súd.49)

B - pozemkové spoločenstvo:

§8 zák. č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách v účinnom znení

1/ Spoločnou nehnuteľnosťou na účely tohto zákona sa rozumie jedna nehnuteľná vec, ktorá pozostáva z viacerých samostatných pozemkov. **Spoločná nehnuteľnosť je nedeliteľná** okrem prípadov podľa odseku 2 (dedenie v odseku nie je, teda neplatí výnimka). Podielové spoluvlastníctvo spoločnej nehnuteľnosti nemožno zrušiť a vyporiadať podľa všeobecných ustanovení o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva (Občiansky zákonník).

C – nájom bytu a prechod členského podielu v bytovom družstve:

§706-707 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ")

Prechod nájmu nie je predmetom dedenia, takže notár vydáva na žiadosť len potvrdenia o okruhu dedičov, na účely naplnenia §706 OZ. Avšak **členský podiel, ako majetková hodnota je predmetom dedenia podľa dedičských titulov.**

§706 OZ:

1/Ak nájomca zomrie a ak nejde o byt v spoločnom nájme manželov, stávajú sa nájomcami (spoločnými nájomcami) jeho deti, vnuci, rodičia, súrodenci, zať a nevesta, ktorí s ním žili v deň jeho smrti v spoločnej domácnosti a nemajú vlastný byt. Nájomcami (spoločnými nájomcami) sa stávajú aj tí, ktorí sa starali o spoločnú domácnosť zomretého nájomcu alebo na neho boli odkázaní výživou, ak s ním žili v spoločnej domácnosti aspoň tri roky pred jeho smrťou a nemajú vlastný byt.

2/ ...

3/Ak zomrie nájomca družstevného bytu a ak nejde o byt v spoločnom nájme manželov**, prechádza smrťou nájomcu jeho členstvo v družstve a nájom bytu na toho dediča, ktorému pripadol členský podiel .**

§707 OZ:

1/ Ak zomrie jeden z manželov, ktorí boli spoločnými nájomcami bytu, stane sa jediným nájomcom pozostalý manžel.

2/ Ak ide o družstevný byt, zanikne smrťou jedného z manželov spoločný nájom bytu manželmi. Ak sa právo na družstevný byt nadobudlo za trvania manželstva, **zostáva členom družstva pozostalý manžel a jemu patrí členský podiel; na to prihliadne súd v konaní o dedičstve**. Ak zomrel manžel, ktorý nadobudol právo na družstevný byt pred uzavretím manželstva, **prechádza jeho smrťou členstvo v družstve a nájom družstevného bytu na toho dediča, ktorému pripadol členský podiel**. Ak ide o viac predmetov nájmu, môže členstvo poručiteľa prejsť na viacerých dedičov.

3/ Ak zomrie jeden zo spoločných nájomcov, prechádza jeho právo na ostatných spoločných nájomcov.

D – obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným:

§116 -§117 zák. č. 513/1991 Zb. v účinnom znení – pokiaľ poručiteľ zomrie od 1.1.1992

§116 ObZ:

1/ ....

2/ Obchodný podiel sa dedí. **Spoločenská zmluva môže dedenie obchodného podielu vylúčiť, ak nejde o spoločnosť s jediným spoločníkom**. Dedič, ak nie je jediným spoločníkom, sa môže domáhať zrušenia svojej účasti súdom, ak nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby bol spoločníkom;

§117 ObZ:

1/ Rozdelenie obchodného podielu je možné len pri jeho prevode alebo prechode na dediča alebo právneho nástupcu spoločníka. Na rozdelenie podielu je potrebný súhlas valného zhromaždenia.

2/ Rozdelenie obchodného podielu môže spoločenská zmluva vylúčiť.

3/ Pri rozdelení obchodného podielu musí byť zachovaná výška vkladu uvedená v § 109 ods. 1 (Hodnota vkladu spoločníka musí byť aspoň 750 eur.).

E – mzda poručiteľa:

§ 35 zák. č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v účinnom znení

Ak osobitný predpis neustanovuje inak, peňažné nároky zamestnanca jeho smrťou nezanikajú. Do štvornásobku jeho priemerného mesačného zárobku prechádzajú mzdové nároky z pracovného pomeru postupne priamo na jeho manžela, deti a rodičov, ak s ním žili v čase smrti v domácnosti. **Predmetom dedičstva sa stávajú, ak týchto osôb niet.**

F – dôchodky:

1/ **§21 zák. č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení v účinnom znení**

Aktuálna hodnota osobného účtu účastníka, poberateľa dočasného doplnkového starobného dôchodku alebo dočasného doplnkového výsluhového dôchodku **je predmetom dedenia, ak zomretý účastník, poberateľ dočasného doplnkového starobného dôchodku alebo dočasného doplnkového výsluhového dôchodku v účastníckej zmluve neurčil ako oprávnenú osobu na vyplatenie aktuálnej hodnoty osobného účtu inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu.**

2/ **§40, §40a) zák. č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení v účinnom znení**

§40

1/ Oprávnenej osobe, ktorú určil sporiteľ v zmluve o starobnom dôchodkovom sporení, vzniká smrťou sporiteľa právo na vyplatenie sumy zodpovedajúcej aktuálnej hodnote osobného dôchodkového účtu zomretého sporiteľa ku dňu, v ktorom sa dôchodková správcovská spoločnosť dozvedela o smrti sporiteľa, zníženej o sumu povinných príspevkov, ktoré boli za zomretého sporiteľa postúpené bez právneho dôvodu a vyžiadané Sociálnou poisťovňou, a o sumu oprávnene vynaložených nákladov dôchodkovej správcovskej spoločnosti na jej výplatu v hotovosti alebo na prevod do iného ako členského štátu eurozóny a zvýšenej o sumu povinných príspevkov, ktoré ešte Sociálna poisťovňa nepostúpila. **Ak sporiteľ v zmluve o starobnom dôchodkovom sporení neurčil oprávnenú osobu alebo takej osoby niet, stáva sa tento majetok predmetom dedenia.**

2/ Oprávnenej osobe nevzniká právo na vyplatenie sumy podľa odseku 1, ak táto na základe právoplatného rozhodnutia súdu úmyselným trestným činom spôsobila smrť sporiteľa.

§40a)

1/ Oprávnenej osobe, ktorú určil poberateľ doživotného dôchodku v zmluve o poistení dôchodku, vzniká smrťou tohto poberateľa právo na vyplatenie sumy podľa § 32 ods. 2 alebo sumy jednorazového poistného podľa § 46g ods. 5 ku dňu, v ktorom sa poistiteľ dozvedel o smrti tohto poberateľa. Ak poberateľ doživotného dôchodku v zmluve o poistení dôchodku **neurčil oprávnenú osobu alebo takej osoby niet, stáva sa suma podľa prvej vety predmetom dedenia.**

2/ Oprávnenej osobe podľa odseku 1 nevzniká právo na vyplatenie sumy podľa § 32 ods. 2 alebo sumy jednorazového poistného podľa § 46g ods. 5, ak táto na základe právoplatného rozhodnutia súdu úmyselným trestným činom spôsobila smrť poberateľa doživotného dôchodku.

§118 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v účinnom znení

1/ Ak fyzická osoba, ktorá splnila podmienky nároku na dávku, zomrela po uplatnení nároku na dávku a nároku na jej výplatu, prechádzajú nároky na sumy splatné ku dňu smrti tejto fyzickej osoby postupne na manžela (manželku), deti a rodičov.

2/ Ak fyzická osoba, ktorá splnila podmienky nároku na nemocenské dávky, úrazový príplatok, rehabilitačné, rekvalifikačné, dávku garančného poistenia alebo dávku v nezamestnanosti, zomrela pred uplatnením nároku na tieto dávky, prechádzajú nároky na sumy dávky splatnej ku dňu smrti tejto fyzickej osoby postupne na manžela (manželku), deti a rodičov.

3/ Ak sa dávka priznala pred smrťou fyzickej osoby, ktorá splnila podmienky nároku na dávku a nároku na jej výplatu, vyplatia sa splatné sumy, ktoré sa nevyplatili ku dňu smrti tejto fyzickej osoby, fyzickým osobám uvedeným v odseku 1 (prvej vete).

4/ Nároky prechádzajúce na fyzické osoby uvedené v odsekoch 1 až 3 nie sú predmetom dedičstva; **predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet týchto fyzických osôb.**

5/ Ak niet fyzických osôb, ktoré by podľa odsekov 1 až 4 nadobudli nárok na dávky, tieto dávky sú ostatným príjmom toho základného fondu, z ktorého mali byť vyplatené.

2 Podľa právneho poriadku tohto štátu, uplatňujú sa tieto osobitné pravidlá na dedenie týkajúce sa uvedených druhov majetku bez ohľadu na rozhodné právo pre dedenie?

Áno. Buď je právom poručiteľa určiť osoby, ktoré nadobudnú majetok po jeho smrti namiesto zákonných dedičov (napr. zmluva o doplnkovom dôchodkovom sporení) alebo sa jedná o určitý druh majetku, o ktorom zákon určuje ako s ním naložiť po smrti poručiteľa (napr. opatrenia na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, dávky sociálneho poistenia).

3 Existujú v rámci právneho poriadku tohto štátu osobitné postupy na zabezpečenie súladu s uvedenými osobitnými pravidlami?

V prípade nehnuteľností, ak sa v dedičskom konaní nezohľadnia predpisy uvedené v prvej otázke, orgán zodpovedný za vedenie katastra nehnuteľností nezapíše takéto novonadobudnuté práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností.

V dedičských konaniach vedených na území Slovenska sú predpisy uvedené v prvej otázke uplatňované notárom ktorý vedie dedičské konanie, na základe poverenia súdom. Výsledkom konania je uznesenie o dedičstve , ktoré môže účastník napadnúť opravným prostriedkom, ak sa domnieva, že existuje nesúlad s platnými osobitnými režimami.

Posledná aktualizácia: 22/08/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.